

TRACTATUS
CAVTELARVM
 AVCTORIBVS ATQVE
 COLLECTORIBVS
 INFRA SCRIPTIS,

BARTOLOMAEO CAEPOLLA VERONENSE,
 THOMA FERRATIO DE ADVOCATIS, BRIXIENSE,
 IOANNE DE ARNONO SALERNITANO,
 IOANNE DILECTO DURANTE GVALTENSE,
 M. ANTONIO BLANCO PATAVINO,
 RAIMVNDIO PIO FICHARDO FRANCOFORTENSE, IO. P.

OPVS IVRECONSULTIS, POTISSIMVM AVTEM
 ADVOCATIS, PRAGMATICIS, CAVSIDICIS, ATQVE OMNIBVS
 in Foro versantibus, apprimè vtile, necessarium, ac frugiferum.

*Cum Praefatione, De recto atque vero Cautelarum usu, & earundem
 utilitate, Clariss. I. C. Ioannis Fichardi Francofurtensis. Este tratado se quita por
 no servir a el Excmo.*
 Et accurato INDICE Alphabetico rerum & materiarum à singulis praedictis tractatarum.

*Num. 26. caso 7.
 Num. . . . 7.*

*Esta conforme al Excmo.
 de 1670. Por comission
 del Sto officio
 Jns
 Jns de Camargo*

FRANCOFVRTI,
 Ex Officina Typographica Nicolai Bassai.
 M. D. LXXV.

COLL. SOC. IESV SALM. EX DONO REGVM.

TRACTATUS CAU- TELARVM BARTHOLOMAEI CAEPOLLAE VERONENSIS, IVRIS VTRIVSQUE DOCTORIS,

*Vnà cum utilissimis, tum prioribus Ioannis à Gradibus, tum poste-
rioribus, ac etiam nunc recens appositis Additionibus.*

CAVELA I.

• Quibus modis euadere quis possit
pœnam mortis propter commissum
crimen.

S V M M A R I V M.

*In crimine lesa maiestatis, omnis cautela liberan-
di aliquam à morte propter delictum comis-
sum, periculosa est.*

Nota singulariter, quòd
si filius committit ali-
quod delictum siue cri-
men, puta, lesæ maie-
statis, & pater & ipsum
offerat, siue exhibeat
iudici, filius non debet
mori, nec est ita puni-
endus, sicut fuisset accusatus, & ductus per aliu,
vt est tex. no. in l. milites agrum. §. desertorè.
ff. de re militari. secundum Sali. in l. propter
insidias. C. qui accus. non pos. & per illum
textum Ray. de Forliuio ostendit aliàs esse
consultum de facto in ciuitate Forliuij, & ita
respondit. Ratio ibi erat talis: Filius interfe-
cerat vnum, ex quo veniebat decapitandus,
& pater propria auctoritate cepit filium, &
duxit ipsum ad iudicem, vtram sit decapi-
tandus? Et concludit quòd non. per illu tex.
Adde tu similem text. in l. quicumque vno. §.
qui filium, eo. tit. de re mil. Et in ciuitate Fru-
xiniij Paul. de Cast. ita cõsuluit: Cùm quidam
mercator veniret de Alemania, interrogauit
eum de quibusdam dubijs, inter quæ erat
illud: Quidam filius comitis Palatini com-

misit crimen lesæ maiestatis, pater propria
auctoritate ipsam præsentauit Imperatori.
dubitatur, nunquid esset decapitandus, &
consuluit Paul. de Cast. quòd non, & moue-
batur auctoritate Ray. & Salic. & quando ille
mercator redijt, dixit, quòd Imperator viso
consilio voluit ipsemet videretext. quo viso,
eum liberauit à pœna mortis, relegâdo cura
per decennium. ita dicit Paul. de Castr. in d. l.
propter insidias. C. qui accus. non poss. quod
singulariter tene menti. Quid si pater vidit
filium commisisse delictum capitale, & spe-
ratiudicè velle sequi illa iura, quòd ipsemet
pater offerat cum iudici vel superiori? † Ta-
men ista Cautela est periculosa in crimine la-
sæ maiestatis, licet Imperator prædictus ob-
serauerit, est tamen utilis, si occurreret ei ca-
sus, sicut fuit in Paul. & Rayn. quod notabe-
ne, & tene menti.

A D D I T I O.

† Cautela.) Cautela congrua quæ dicitur, vide Pau.
de Cast. confi. 116. in fin. Et cautela superflua non no-
cet. l. testamentum. C. de test. vbi Bald. in 3. ot. l. si pu-
pili. §. item si procuratori. per Bart. in 1. col. in versu. &
sic not. ff. de neg. gest.

‡ Pater.) Adde Spec. de tutor. in §. fin. versu. item
excipitur. Et pater est melior amicus, quàm habet fi-
lius. Bald. in cap. per tuas. de proba. Et pater potest de-
fendere filium in causa criminali, vt pater, non vt pro-
curator. Bal. in l. si cui. de accusat.

CAVELA II.

Liberandi aliquè à morte iustè dam-
natum, & qualiter executio sententis
alicuius ad mortem condemnati, differ-
ri possit.

S V M M A R I A.

1 Executio alicuius, qui ad mortem ducitur, pro-
pter

CAVTELAE I VRIS
VTRIVSQUE DOCTORIS
EMINENTISSIMI, D. THOMAE FERRA-
TII DE ADVOCATIS BRIXIENSIS.

CAVTELA I.

Pro illo, qui est de terris ecclesiarum, ut possit legitimari ab Imperatore.

SUMMARI A.

1. Papa an potestatem habeat legitimandi in terris imperij, & e contra, an Imperator legitimare possit in terris ecclesiarum.
2. Legitimare non potest princeps de potestate ordinaria spurios, siue bastardos, stantibus legitimis, & naturalibus.
3. Imperator legitimans spurios, stantibus legitimis & naturalibus, est unum pecus.
4. Comes sacri Palatii habentes generalem potestatem legitimandi, in prejudicium legitimorum, & naturalium legitimare non possunt.
5. Concessione in generali, non veniunt ea, qua nisi de potestatis plenitudine fieri non possunt.
6. Scholares omnes in studiis publicis studentes, sub imperiali protectione Imperatoris existunt.
7. Appellari potest ad Papam de Iure Canonico omisso medio, secus tamen de Iure Civili, excipiuntur tamen scholares in studiis publicis studentes.
8. Scholarum ad defensionem Imperator de specialis gratia sponte se offert.

Antiqua † & moderna Iurisprudentia, inter se altercata est, nunquid Papa, quando disponit in radice matrimonij, habeat potestatem legitimandi in terris imperij, & e contra, an Imperator possit legitimare in terris ecclesiarum. Et omisis fundamentis, quae hinc & inde adducuntur, communis opinio est, quod cum inter eos distinctae sint potestates, quod Papa non possit legitimare in terris imperij, nec e contra ipse Imperator in terris ecclesiarum, prout tenet Bald. in l. 1. C. de iur. aureor. anu. ubi dixit, quod ita alias consuluit, & quod

ista est veritas, tenet idem Bal. & Sal. in prohem. C. Bal. in l. eam quam. in 6. col. versi. conficitur esse questio. C. de fideicom. & in conf. 37. incip. punctus questionis talis est. in 2. parte. Petrus de Anch. in conf. mihi 320. inci. primum dubium non est novum. Fran. de Cur. in conf. 73. incip. super memorata facti narratione. in 23. col. ver. 4. differentia. Alexand. in conf. 67. incip. consideratishis, quae in themate narrantur. in ultim. col. versi. insuper aliter ad aliam facultatem. in 1. volum. ubi dixit, quod ista est communis opinio, & quod ab ea in iudicando non est recedendum. gloss. & Doct. ubi praecipue Card. Alex. in c. per venerabilem §. quod autem. in 77. col. versu. glo. 2. recitat quatuor opiniones. extr. qui filij sint legitim. Pone modo, quod tu, qui es de terris ecclesiarum, velles legitimari, puta in prejudicium legitimorum, & naturalium, † quod princeps non potest facere de potestate ordinaria, ipse enim non legitimat, stantibus legitimis, & naturalibus. ut §. si quis igitur. & §. illud tamen. & §. generaliter. Authen. quib. monat. eff. sui. unde dixit Bal. in c. filij nati. si de feu. fuerit controuers. † quod Imperator legitimans spurios stantibus legitimis, & naturalibus, est unum pecus, non habens praeculis iustitiam publicae honestatis, nec considerans per solas nuptias conseruari elegans genus humanum, ut in Auth. de nup. in princ. hinc est quod dixit Bal. in l. cum filiusfamil. ff. de testam. mil. & in Auth. praeterea. C. de naturalib. lib. & Pau. de Cast. in l. Gallus. §. & quid sit tantum. in fin. ff. de libe. & posthu. & in suo conf. 321. alias 312. incip. super eo quo primo loco queritur. in 4. col. † quod Comes sacri Palatii habentes generalem potestatem legitimandi, non possunt legitimare in prejudicium legitimorum, & naturalium, ut etiam late tenet Alex. in consil. 62. incip. vifa legitimatione facta de D. Marmorina. in 7. col. ver. 2. ratio est in 1. volum. Et latius Franc.

TRACTATUS CAU-
TELARVM IOANNIS DE ARNO-
NO, CENTVM CONTINENS IN VTROQVE
Iure Cautelas notabiles, in iudicio quotidie versatiles.

CAVELA I.

Pro homicida voluntario, ut non puniatur de homicidio dolo, sed culposo.

PER regni cōstitutionem incipientem, terminum vitæ, sub Rubr. de homicidijs puniendis, habes, quod homicida voluntarius damnatur ad mortem capitalem semper, licet aliàs de iure digestorum interdum ad mortē, interdum ad deportationem, vt dicit ibi gloss. l. in ver. terminū. alleg. l. 3. §. pen. ff. ad leg. Cornel. de sic. Sed ego volo tibi tradere vnam Cautelam, vt non damneris ad mortem capitalem, iuxta d. regni cōstitutionē, pro homicidio voluntario, sed ad deportationē, vel aliam pœnā, iuxta dispositionem iuris communis. Nam si impuleris de homicidio, quod non poteris inficari, quia probatur tibi legitimè per testes, alleges te interfecisse illum, quia putabas illū esse bannitum, & foriudicatum, & sic licitè, & legis autoritate, per cōstitutionem regni. Pœnam horum, de forbannitis & foriudicatis. Et si dicatur, debuisti diligenter perquirere, an esset bannitus, & foriudicatus, replicas te in hoc culpam admisisse, & sic punieris de homicidio culposo, & non dolo. Ita no. Bart in specie, in l. fin. ff. de adult. & in l. 2. §. hac actione. ff. vi bonor. rapt. & in l. lex Cornelia. ff. ad legem Cornel. de sicar. Refert & sequitur consulendo Franciscus de Capitibus listæ de Padua II. Doctor, & comes in consil. suo, incip. in Christi nomine, licet inuitus verba faciam. in fin. Et maxime, quia de hoc, quod putaueris illum esse forbannitum, & foriudicatum, stabitur iuramento tuo, propter glo. not. in l. 1. in ver. non occidendi animo. C. ad legem Cornel. de sicar. De quo vltimo ego plenè dixi in singularibus meis, sing. 44. incip. vulnerasti Titium, vbi in-

uenies illam gl. notab. per me adductam ad alium ad hunc effectum non minus notabilem.

CAVELA II.

Pro iudice ad cōstitutionem regni, intentionis nostræ, de illicita portatione armorum: & cōstitutione, si quis aliquem, de percussione illicita cū armis.

TITius cum quodam fuste, baculo, siue lapide percussit Sempronium: ex tali percussione facta est tumefactio, quæ fecit scissuram ab infra, licet non ab extra: vel talis tumefactio dedit causam necessariæ scissuræ ab extra faciendæ per medicum. Iudex puniuit Titium amissione manus, per cōstitutionem, si quis aliquem, de percussione illicita cum armis. Imperitur in syndicato. Quæritur, nunquid benefecerit? Videtur dicendum, quod non. Nam vt præsupponitur in themate, iste non percussit cum armis prohibitis, de quibus in cōstitutione regni, intentionis nostræ, de illicita portatione armorum, videlicet cum armis molitis & prohibitis, cōtellis & ensibus, lanceis, panceris, scutis, vel loricis aut clavis ferreis, cum fuste, baculo, siue lapide. In cōtrarium est veritas, nam omnis scissura, vel omnis separatio in corpore appellatur vulnus. l. si seruus seruum §. rupisse. ff. ad legem Aquil. & per Bart. in l. prætor ait. §. sua. ff. de iniur. vbi dicit, quod etiam tumefactio est vulnus, quando fecit scissurā ab infra, licet nō ab extra: vel quando etiā dedit causam necessariæ scissuræ ab extra faciendæ per medicum, vt ibi per eum. & respondeo ad d. cōstitutionem, si quis aliquem, dico, quod etiam per eam sunt prohiberi baculi, lapides & fustes, quod probatur ibi, dum enumeratis armis, de quibus ibi dicit. & etiam alia omnia, quæ nocēdi magis causa, quàm alterius cuiuscunq; liciti operis gratia sunt parata.

SEQVNTVR

MARCI ANTONII BLANCI, PATAVINI, IVRIS VTRIVSQUE DOCTORIS CLARISSIMI

Cautelæ criminales, pro defendendis reis, quas Practicæ suæ Criminali annexit.

P R A E F A T I O A V T H O R I S.

Postquam expediuimus tractatum defensionum reorum in homicidijs, ea discutiendo, qua ad materiam istius legis nostrae pertinent, operapretium esse duxi, cum alia reperiantur, qua defensiones reorum concernunt, hinc inde sparsa, in unum ea reducere, & Cautelas, aliorum vestigia sequendo, pro defendendis reis, formare: non quidem ea intentione, ut velim quod delicta remaneant impunita, & quod provincia non purgentur malis hominibus, & boni possint viuere inter malos, sed ad liberandum eos, quos verisimile est corrigi, & in melius mutari.

CAVTELA I.

Cautela liberandi condemnatum à morte, aut vt executio differatur.

S V M M A R I A.

- 1 Dammati ad supplicium, non sunt vi. eximendi.
- 2 Cardinalis ad mortem condemnatus eis obuiando liberari possunt.
- 3 Baptismus liberat Iudaeum à morte.
- 4 Baptismus liberat ab omni poena corporali, quoad mundum.
- 5 In arte valde perito, vel forte ciuitati vtili, parcendum est.
- 6 Dammati ad mortem executio differtur, si accusatur de maiori crimine, ex quo poena maior veniat imponenda.
- 7 Executio differtur dammati ad mortem, donec ab eorum reddatur ratio administrationis.
- 8 Executio dammati ad mortem differtur appellatione interposita.
- 9 Poena imposita reo seuerior, quam sit consuetudo, iudex vsque ad 30. dies differre debet.

10 Pregnantis mulieris damnata poena differunt, donec pariat.

11 Executio sententiae differtur, si reus & producens accusatur de falso, vsquequo cognitum fuerit.

12 Testibus conuictis de falso, sententia retrahitur.

Damnati tamen ad supplicium ducti non sunt per aliquem vi eximendi, l. addictos. C. de appellationib. tamen dantur Cautelæ, ex quibus aut liberatur à morte, aut executio differtur: liberatur à morte, si dum ad supplicium ducitur, obuiasset Cardinalem, qui posuisset capellum suum super eius caput, ita Cæpol. in Cautela 2. in princi. tamen Item etiam liberatur, si esset Iudæus, qui dum ob delictum ad supplicium duceretur, petiit se fieri Christianum, & reuera se Christianum fecit, ita post multa Tho. Ferrar. in Cautela 24. versi. tu autem Iudæe. tamen hac ratione, quia baptismus habet tantam efficaciam, & tantam virtutem, quod non solum liberat homi-

IMPRESSVM FRANCO-
FVRTI AD MOENVM, APVD
NICOLAVM BASSAEVM.

Anno Domini, Millesimo quingentesimo
septuagesimo quinto.